

Mynt under Frederik III (regjeringsstid 1648-1670)

Frederik III er en av de mest populære dansk-norske kongene blant norske myntsamlere. Han var personlig interessert i mynter og skal ha grunnlagt det kongelige myntkabinett i København. Han preget en lang rekke mynter med ulike portretter av seg, de fleste ganske realistisk fremstilt, gjerne med bollekinn, underbitt og klumpete nese. Frederik den tredje var kongen som innførte eneveldet i Danmark- Norge i 1660. Han etterfulgte sin far kong Christian den 4.

Speciedalerne fra 1665 er norske og preget i Christiania under myntmester Frederik Grüner. Stempelet hans FG er preget på mynten. Han etterfulgte sin far Peter Grüner som var født i Tyskland og hadde vært myntmester i København tidligere. Han har også gitt navn til Grünerløkka. Mynten eller myntverkstedet lå rett under Akershus festning, i det som i dag heter Myntgata. Sølv til myntene kom fra sølvgruvene på Kongsberg. Doble, triple og kvadruple speciedalere ble utmyntet i få eksemplarer under Frederik den tredje. De ble gjerne brukt som personlige gaver og oppmerksomheter og var nok ikke i utgangspunktet ment til vanlig pengesirkulasjon.

Kilde: Gunnar Thesen: *Norges mynter i Dansketiden 1449-1814*, utgitt av Oslo Myntgalleri 2015.

Hvor mye var pengene verdt?

Ved hjelp av Norges Banks priskalkulator kan en regne seg frem til myntenenes verdi. En riksdaler specie i 1665 var ifølge den verdt ca 6545,- i 2018 kroner. Men det er egentlig litt vanskelig å si, fordi verken prisene eller lønningene helt kan sammenlignes. Noen varer er blitt dyrere, andre langt rimeligere. Noen eksempler:

- For to- tre riksdaler fikk du en god ku midt på 1600-tallet.
- En bok var gjerne verdsatt til rundt en riksdaler, litt mer eller mindre.
- Bota for å ha hatt sex før ekteskapet (forbrytelsen ble kalt leiermål) ble i 1617 satt til 12 riksdaler for menn og 6 for kvinner.
- En fogdesvenn i Kristiania tjente 14 1/2 rdl, mens underfogden hadde en årlig lønn på 20 rdl i 1678.
- I år 1700 kunne du kjøpe 18 kilo fisk på Bryggen i Bergen for en riksdaler.